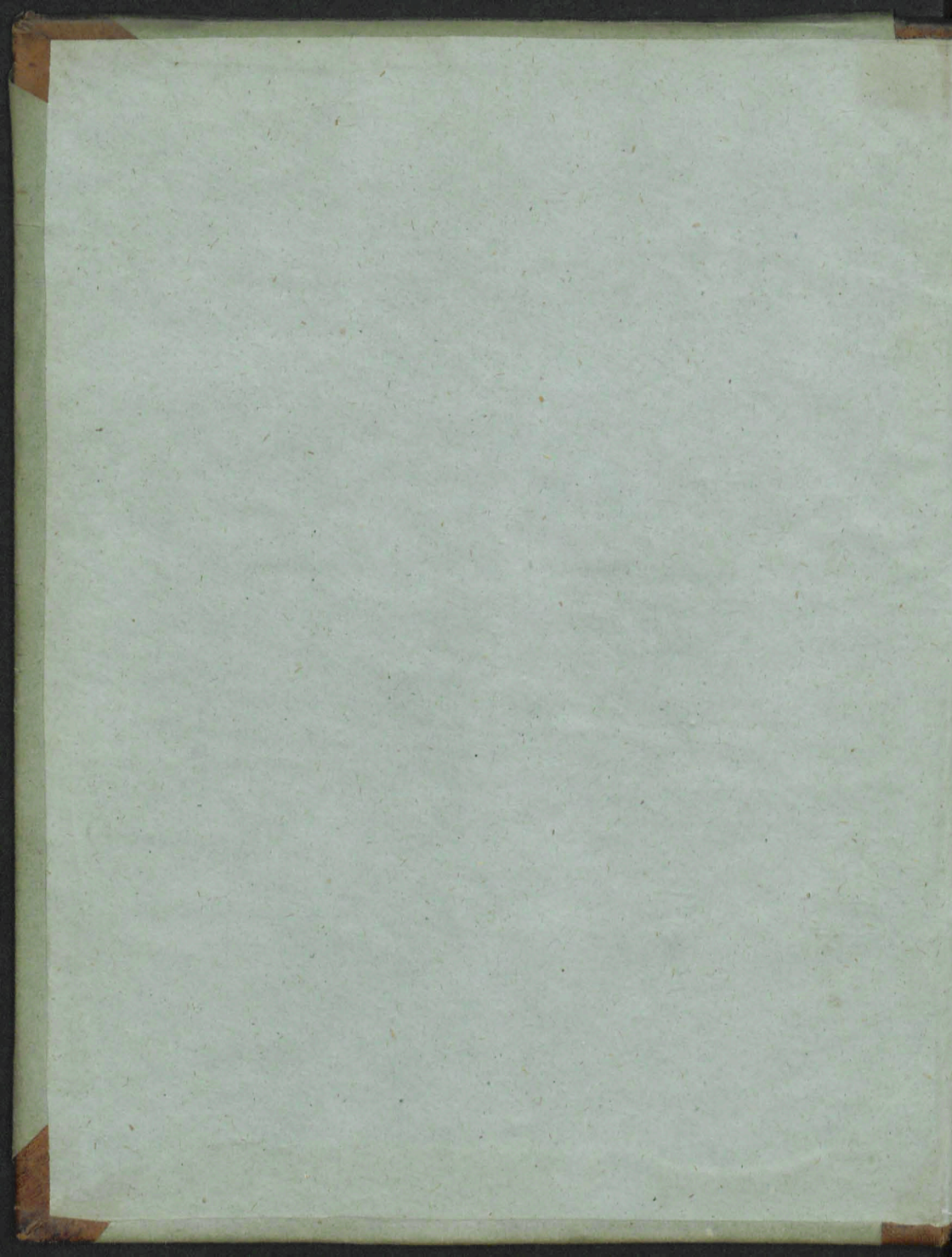

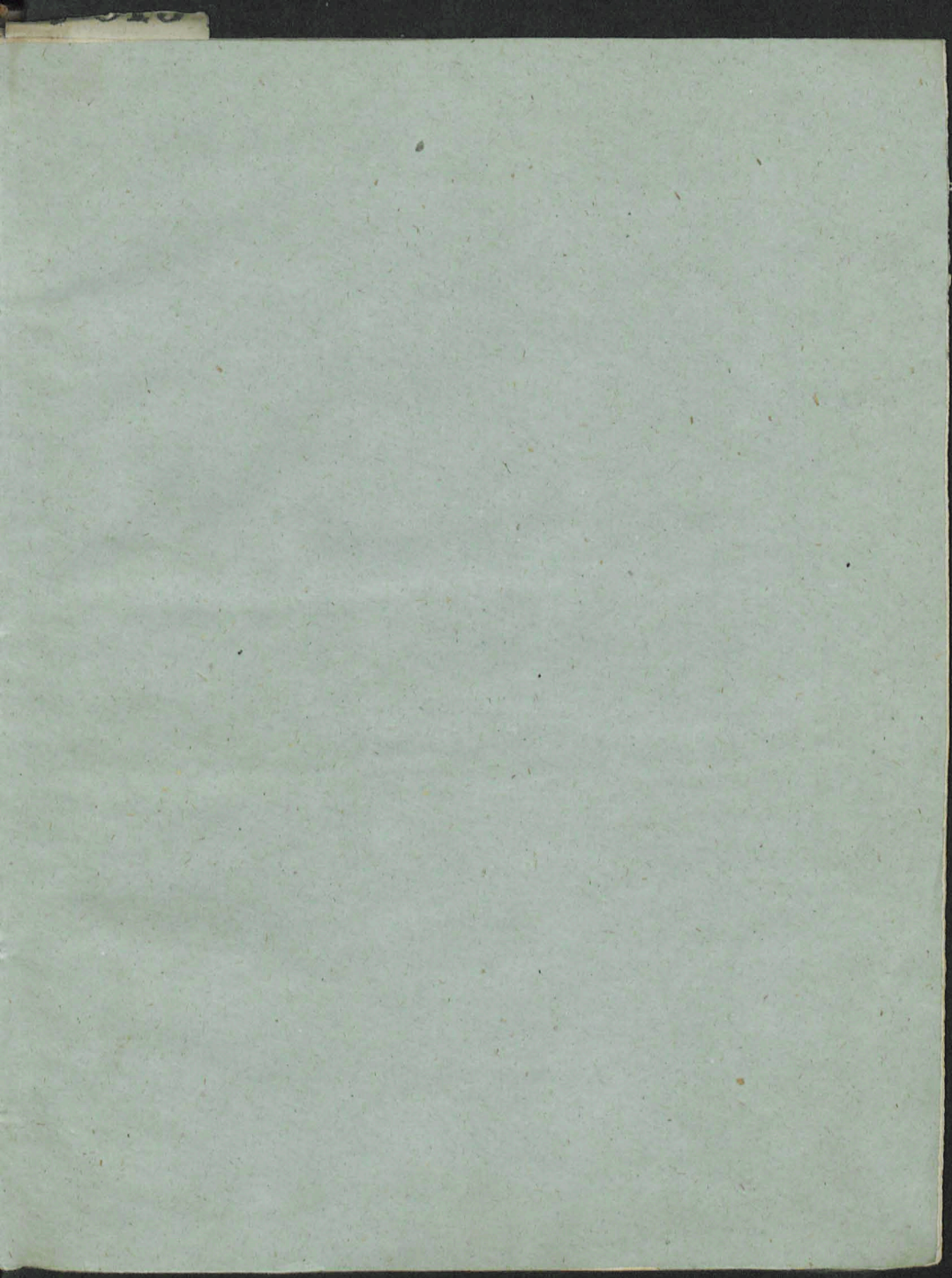
BIBLIOTEKA

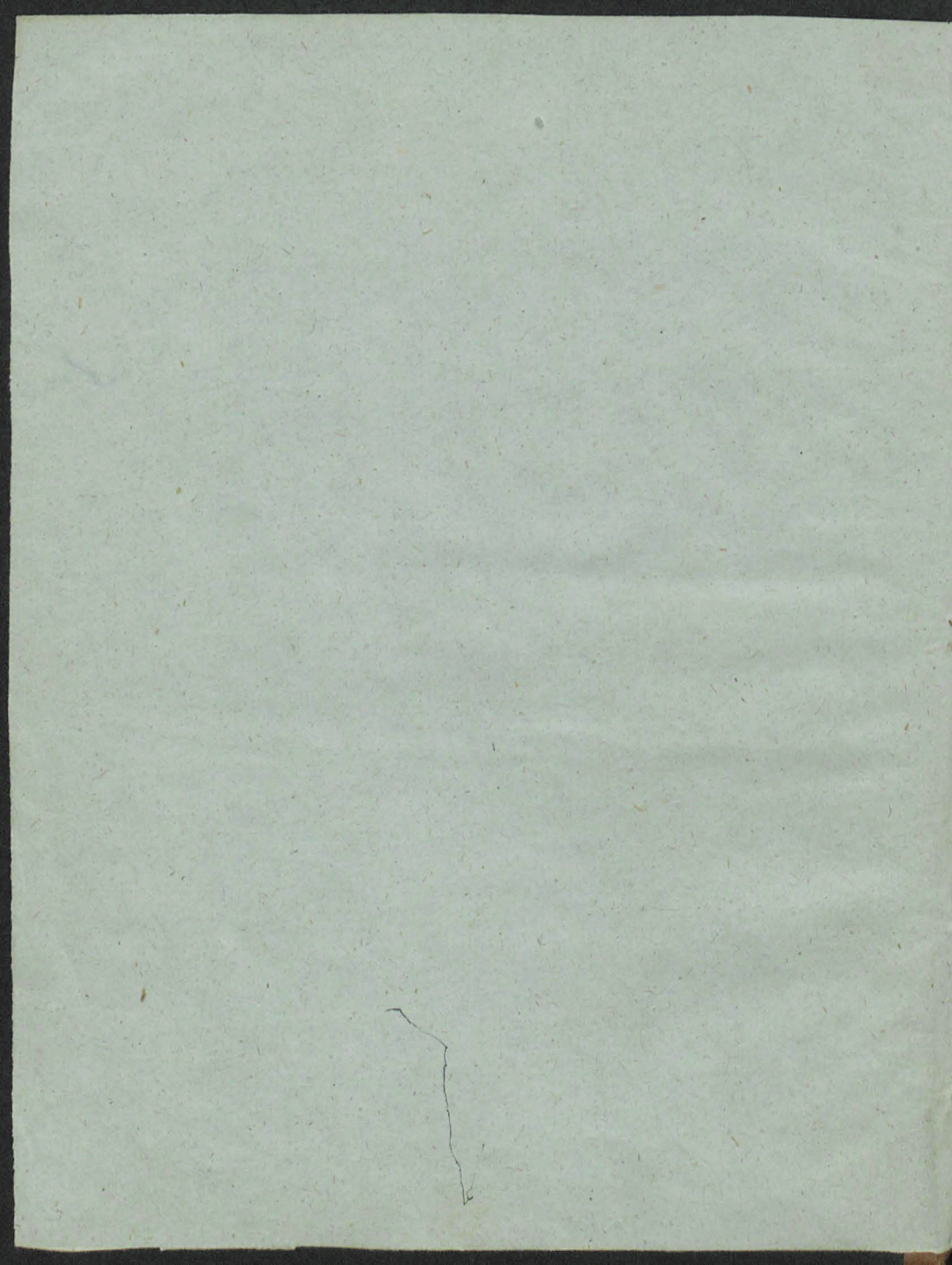
Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVII

438

//

HONOS PATERNVS,

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI
REGNI POLONIÆ SENATORI, AC REVE
RENDISS. ANTISTITI ET DOMINO, D. IOANNI
DEMETRIO SOLIKOWSKI, DEI GRATIA
ARCHIEPISCOPO LEOPOLIENSI;

A suo Monasterio Sieciehouiensi reuerenter &
perquàm honorificè

HABITVS.

*Et à Sebastiano Acerno Sulimiriceñ, Consule
Lublineñ, conscriptus.*

Si Pater ego sum, vbi est honor meus? Si Dominus ego
sum, vbi est timor meus? MALACH. I.

CRACOVIAE,

In Officina Iacobi Sibeneycher, Anno Domini

1 6 0 2.

7.315

RELIGIOSO IN CHRISTO PA-
TRI F. MELCHIORI KRZEMIENSKI, PRI-
ori Monasterii Sieciechouiensis, atq; aded toti Con-
uentui eiusdem loci, Salutem in Dño IESV.

GLEBA ISTA AGRIS SATIS, VT SCIS, LABORIOSI ET IN-
grati, cum quo ego, parua cum utilitate, non sine quorundam inuidia luctor, coëgit me
Reuerendi Patres, vt sim gratior erga Dominum meum, quam ipse fundus erga me. Quam-
uis enim mihi obtigit locus non satis vber: satis tamen, vt mea fert sententia, studiis nostris
commodus; vtinamq; satis tranquillus ac tutus. Venturus ad nos est primo quoq; tempore,
vir illustri loco natus, Illustrissimus ac Reuerendissimus Antistes IOANNES DEMETRIVS
SOLIKOWSKI DEI GRATIA ARCHIEPISCOPVS LEOPOLIENSIS &c. non decet
nos esse mutos, inter tot gratulatores, nefas est vacuis manibus occurrere: cum ceteri ma-
nus habeant occupatas in aggerendis Domino suo munusculis. Hanc igitur oratiunculam,
cui nomen est HONORI PATERNO Conuentus nomine scripsi inter plurimas occupatio-
nes meas, quibus assidue distrahor, vt sit animi nostri testis erga tantum virum; apud quem
præstat me esse Gratosum, quam vel mille Diplomatis communitum. Sicut ergo tu Illustrissi-
mum olim Dominum, Dominum Cardinalem Locordinarium nostrum Cracouensem, facun-
da, vt audio, fauorabiliq; oratione excepisti, Diis (vt aiunt) hominibusq; plaudentibus: ita
quoq; amabo te, apud Illustrissimum & Reuerendissimum Dominum, Dominum Archiepisco-
pum nostrum, imprimis infantiam istam nostram excusabis: deinde xeniolum vel potius offe-
rentis voluntatem aliquot verbis ornare ne graueris. Vale. Lublini XVI. Calend. Aprilis,
Anno M. DC. I.

Sebastianus Acernus Sulimiricen.
Consul Lublincn.

XVII - 438 - III

HONOS PATERNVS.

NON PARVM MVLTÀ SVNT HONORVM ac dignitatum nomina & gradus, Illustrissime & Reuerendissime Antistes, IOANNES DEMETRI SOLIKOWSKI, METROPOLITANE LEOPOLIENSIS; quæ partim authoritatis, partim potentia, partim virtutis præferunt sumam opinionem: & quæ non temerè, neque assentandi studio, neq; ambitionis vanitate, Diis & hominibus imposuit antiquitas: illa inquam antiquitas, quæ sobria, quæ sedata, quæ ab omni ambitu remotissima fuit. Sed vt mihi quidem videtur, ista nomina titulique, hominum ortibus, vitis & functionibus congruentes, propter duas maximè causas, & à bonis candidisque; ciuibus imposita, à clarissimis viris libenter agnita, patienter tollerata, & amico silentio gratoque; assensu, approbata sunt. Primam causam esse suspicor, vt illustres excellentesque; viri discant & cogitent, se non iacere coniectos in sentinam & aphyam istam pigrae imperitæque; multitudinis: sed se cœlesti consilio & ope, vi Diuinæ benedictionis & clementia, virtutis meritorumque summa existimatione, & legitimae concionis bonorum virorum testimonio, excitos & erectos esse supra hominè, & propius accessisse ad DEVM. Idque; non in gratia humanæ impotentia & ambitionis, non propter fastum, non propter admirationem plebeculae, vt splendor & fortuna cuiusquam ostentui haberetur; sed vt caput honoratum, quo-

2
tidie reminisceretur officii vocationisq; suæ; & id esse cō-
tendat, quod vocari libenter audit. Secunda verò causa
est: vt ij. qui subesse & imperata facere debent, vel in ali-
qua parte obedientiæ sunt obstricti, admoneantur humi-
litate, obseruantia, gratitudinisque erga nouum pinci-
pem & magistratum. Pulcra sunt ista Illustrissime & Re-
uerendissime Præsul, & re & specie grata; non potest e-
nim natura sui obliuisci. Perpaucos inuenias ita Philoso-
phos, quin illos oblectet honorum noua titillatio. Mor-
bus hic est ingenii humani, qui dissimulari potest, non
tollī, viuítque sub nube seueritatis, & sub humilitatis pal-
liolo delitescit. Naturalis est ista gloriæ sitis: sic pauones
expādunt pennas admiratorem nacti: sic plausu ac pop-
pismatis delectantur & excitantur equi: sic pueri & pu-
ellæ commouentur præconiolis parentum, præsertim, qui
liberali sunt ingenio. Hæc pestis ex amore sui profecta,
nobiscum adolescit, nisi vera illa & CHRISTIANA humi-
litate temperetur. Inde sunt Romani illi prensatores
& candidati, qui Comitia Curiata, cum ingenti spe & ma-
ximo metu, expectaban; taurámq; & aleam popularem,
diuersis ac miris artibus captabant aucupabantúrq;, iam
Ædilitates, iam Censuras, iam Præturas, iam Tribunatus,
iam Prouincias & Romanæ dignitatis amplissimum cul-
men Consulatus. Etsi hoc assequi non licebat: saltē Pe-
danei Iudices, & Patres Minorum Gentium, creari legiq;
cupiebant. Et quàm magno desiderio ambirent: facillè
demonstrabat repulsarum pudor ac tristitia. Putabant
enim se neglectos esse à Diis & ab amicis, & inimicorum
ludibrio

Iudibrio relictos, qui spe frustrabantur, & honoris ineundi, & capeffendi magistratus. Regii nominis amplitudo & sublimitas, quamvis iam pridem apud Romanos mundi victores inuisa fuit, & paulatim abolescebat, qui Regulos plerumque, quàm Reges appellitare mallebant, gentium & populorum opulentorum Reges: tamẽ à plerisque, scedis etiam conditionibus impetrata & retenta est, adulatione obsequiõe tantum non seruili. Cui em̃ qui aliquid legit, non contemnenda, imò non ridicula videtur esse imago illa parum sibi constantis animi? Rex inquam Bitiniæ Prussias, amicus Populi Romani, qui cum Nicomede filio Romam venit adulatum potius, quàm gratulatum. Et cum Populus Romanus captis triumphatisq; Gento Illyriorum, & Perseo Macedonum Regibus, cepit esse valde formidolosus vniuerso terrarum orbi, & auderet iam virga, quasi circino quodam Magico, circumducere & circumscribere mundi Monarchas: venit Prussias cum filio, ac Deos qui Urbem Romam incolebant, Senatũq; & Populum Romanum salutatum se dixit venisse. Pileatus & capite raso Legatis Romanis obuiam ire solebat, libertum se Populi Romani ferens. Romæ quoq; cum venisset in Curiam, submisisse se, & osculo limen Curiaẽ contigisse, & Deos seruatores suos Senatũ appellasse dicitur. Quis igitur ad tantas sordes demisit Regem? Quæ causa eum coëgit, vt Deorum Fortunæq; Prænestine tam abiectus assentator esset? Nempe timor adimendi auferendiq; regni. Premituit enim potentiam Romanam simul & Fortunæ inconstantiam: cum vi-

deret Reges catenatos duci in triumpho, & florentissima Regna, Macedoniam, Epirum & Illyricum accessisse Romano imperio. Palpatur ergo mūdi victori populo: mulcet Fortunam, quasi rerum & actionum humanarum gubernatricem: vt sibi & filio, proprium perpetuumq; regnum sit, & salua maiestas, nullo fortunæ vento deminuta. Sicut enim honorificum iudicabat; esse, appellari, salutarisq; Regem: ita deforme miserabilisq; putabat, abire regno, cadere maiestate, iacere & ad æqualitatem ciuū suorū recidere, fieriq; domi suæ, vel paruū vel ad eò nullū. Hinc illę quoq; Ciceronis querelæ, dum Thesalonica exularet, Consulatu, Ciuitate, domo, libertatēq; motus & proscriptus. Ecquis (inquit) vnquam ex tam amplo statu, in tam bona causa, tantis facultatibus ingenii, concilii, gratiæ, tantis præsidis bonorum omnium concidit? Possum obliuisci qui fuerim, non sentire qui sim? quo caream honore? qua gloria? quibus liberis? quibus fortunis? His etenim destitutus Cicero, vitam sibi insuauem putat, ideóq; sibi tenebras, ideóq; solitudinem cariorem esse. Odi enim (inquit) celebritatem, fugio homines, lucem adspicere nō possum. Hi sunt animi, hæ sunt voces hominum, quos sua fortuna deiecit, & quos suus dolor ac mœror absorpsit. Quos aduersa sors ita debilitauit, vt iuuare prodesseq; non possint: & ita exaculeauit, vt morderi, nocerēq; frustra cupiant. Hæc est ambitio filiorum huius sæculi; hæc sunt animarum perturbationes, qui propterea excellere volunt, vt magnificè audiant & emineant, & metuantur. Paucos enim reperias, qui amari dili-
gig;

giq; velint. Quotus enim quisq; est inter eos qui modò
viuunt homines; qui paternitatis, bonitatis, humanitatis
& caritatis nomen malit; quàm splendoris atq; potentia?
Quis vir est excellens, qui sibi tribui aliquid videt, &
quem vêtus popularis afflauit, qui non præcupiat appel-
lari Dominus quàm Pater? Quæ famina potens & Illu-
stris est, quam non pudeat dulcis & amantissimi nominis
materni? Quin et matronæ & aniculæ ditiores erubescût,
si quis eas matres dixerit: putant enim eo vocabulo sen-
ctutem sibi & mendicitatem exprobrari: ita, vt venefi-
cæ potiùs appellari patiantur, quàm matres: adeó corru-
pta sunt mortalium iudicia & mores. O venerabile nomē
paternum, vbi est dignitas tua? vbiq; est naturæ priuilegi-
um? vbi est coiunctio fœdusq; caritatis? ô Gratia nominis
materni, vbi sunt elogia tua? **HONORA PATREM & MATREM.**
Ergo fons omnis honoris ortum habet à parentibus. Si
non fuisset Pater, nō esset posteritas, non esset authoritas,
non essent merita, non essent tot honorum discrimina,
non essent vlli gradus dignitatis: Quis enim haberet ho-
norem? aut cui? aut propter quid? prius enim opus est vt
viuamus: deinde vt esset qui cum viuamus: tandem quo
numero, quo gradu, & quo precio simus. Qui prior est
tempore, potior est & iure. Quid autem prius est Paterni-
tate? Quid honore & veneratione dignius? Sunt tamen &
fuerunt multi, qui malunt id quod est natura posterius,
quàm illud, quod est natura prius. Malunt esse vocariq;
Domini, tyranni, reges, quàm Patres. Superbia vicit extin-
xitq; caritatem. Omnes Regna, omnes Dominatum, multi

Diuini-

Diuinitatem & Maiestates meditantur. Minaces esse vo-
 lumus, & potentes, & metuendi. Miracula spectaculâq;
 hominum potiùs esse affectamus, quàm pia & amabilia
 exempla dilectionis Christianæ. Ergo Paternum nomen
 iam penes solum DEVM remansit: Materno nomine Eccle-
 sia sola Catholica & Apostolica non verecundatur. Solus
 DEVS est, per quem omnis paternitas nominatur in cælo
 & in terra: sola Ecclesia mater est pulcræ dilectionis, in
 qua sunt multa spiritualia paternitatis, & vt ita dicam
 maternitatis & cognationis discrimina. Nam & qui ba-
 ptizat, Pater est: generat em̄, vel potiùs regenerat, per la-
 uacrum $\tau\eta\varsigma$ παλιγγενέσεως, & renouationis Spiritus San-
 cti. Et qui offert obiicitq; infantem vel catechumenum
 baptizandum, Pater est, & vas, & sponsor, intercedens
 pro eo qui baptizatur, & verbis conceptis, præeunte ver-
 ba sacerdote, satisdat. Et ea fœmina quæ administra est
 Sacramenti, applicatq; puerum ad fontem Sacrum, suo
 modo mater est: auget enim numerum filiorum DEI. Isti
 ergo sunt, non natura parentes: sed ministerio, sed fide,
 sed coniunctione caritatis: pariuntq; non ex sanguinibus,
 neq; ex voluntate viri & carnis: sed natos & procreatos
 ex DEO. Deinde qui docent erudiuntq; puerum in vera
 receptaq; fide Catholica, non minus parentes sunt; nam
 filium Ecclesiæ nouum & alumnum fidei, quasi palmi-
 tem nouellum, qui non ita pridem in CHRISTVM est infi-
 tus, nec dum benè coaluit; rigant, educât, & ferum emor-
 tuumq; corticem, glubunt ac purgant, ipsamq; plantam
 in obliquum deflectere vetant; sed vt rectà in sublime
 tendat

tendat & affurgat, diligenter afsuefaciunt. Mox etiam illi qui de loco superiore concionantur, parentis quoq; vices obeunt, & iam non lacte, sed solidiore cibo reficiunt adultos: vt non tantum crescant, sed etiam operentur in domo DEI, & fructum afferant in patientia, & sicut vites in vineis & oleæ in hortis DOMINI, & oliuetis, multa vindemia & opima oleitate, respondeant votis cælestis agricolæ; & sicut feraces agri, collocupletent horrea summi patrisfamilias, magna copia rei frumentariæ. Porro, qui sacrum conuiuium procurant: qui parant epulas: qui stragulis adornant mensas: qui conuiuas inuitant: qui vitas conscientiasq; eorum excutiunt, & quasi in balneo spirituali sordes eluunt, ne temerè veniant hospites: ne pannosi deformesq; accumbant: ne conspectum hospitis inuitatoris offendat, sumouendi eiiciendiq; de conuiuium: sed vt benè compti & benè vestiti gratiq; ingrediantur cænaculum DOMINI: certè optimorū ac sanctissimorū parētum loco habendi sunt isti. Nam & veræ nobis beatitudinis iuge triclinium aperiunt, & viam rectam ostendunt ac muniunt, quæ itur ad epulas cœlestes, & leges conuiuii symposiiq; sempiterni nobis ob oculos ponunt: ne excidamus conuiuium; sed vt perpetuò fruamur. Ipsi deniq; quod sumum & maximum est, cibos nobis & alimenta sacrosancta, suis manibus præbent, ad æternam salutem, & ad spiritus pinguedinē. Hæc inquam est vera paternitas, quæ producit nunquam morituros, gignit filios ad æternitatem, procreat felicitati, parat immortalitati, subducit iræ DEI, imponit in arcam Noë.

Quæ ducit

ducit ad portū, quæ purgat à peste & ab infectione totius generis humani, quæ manumittit à seruitute, excitat à somno, confirmat in periculis, & ab æternæ mortis capitali sententia vindicat. Natiuitas enim secundum carnem, non tam procreat, quàm exponit homines omnibus quotquot sunt calamitatibus & miseriis: vt prius incipiant nati infantes vagire, quàm lactere: & magnam ætatis partem exigant in somno, & vinculis, & sordibus, & vagitibus, & eiulatibus: indeq; per varias fortunæ factorumq; salebras, ad mortis extremam necessitatem peruenitur. Patris Adæ natiuitas ista est; non de hac nobis est sermo: de illa nos differimus, quæ ex aqua & Spiritu Sancto propagatur, & per quam efficimur gratiæ, non iræ filii. O ineffabili nexu coniuncta cœlestis agnatio; quibus te laudibus veham? quibus ornabo titulis? quod dicendi charactere tollam? quæ tibi regna conferam? quos honorum ventos? Omnia vincis caritate: omnia tuo desyderio antecellis: omnes amores & ignes longo post te relinquis interuallo. Ergo nihil paterno nomine suauius, nihil melius, nihil naturalius. Nam licet de ciuili humanaq; Paternitate loquar: Pater est author familiæ, columen domus, generis humani & Reipub: pro parte sua propagator & vindex, asserens naturam ab interitu, educator liberorum, exemplar morum, distributor operum, patrimonii conseruator & præsidium reifamiliaris, author & conciliator caritatis. Qui si diues est, ornamentum est liberis suis: si pauper, solatium: si bonus, desyderium: si malus, (quamvis malum appellare

lare parentem, religio est) præmium & corona patientiæ est: si sapiens, præceptor & exemplū: si fatuus, piæ dissimulationis occasio. Pater est quasi sol domesticus & priuatus Monarcha, vnicè diligendus & obseruandus. Patrem qui non amat, monstrum est non homo, imò ne animal quidem: videmus enim etiam brutis insitum esse, vt obseruent parentes: & si non vera & rationali caritate: tamen spe pabuli, & quadam quasi opinione prouidentia. Qui nō amat parentem, furiosus est: exutus omni humanitate: influendus in culeum & abiiciendus in profluentem. Qui non amat patrem, fera est; imò vipera est: ideò nascens, vt pereat mater: ideò viuens vt parentes prius enecti, quàm visi desinant viuere: quemadmodum veteres, (neoterici enim aliter sentiunt) de viperarum ortu & crediderunt, & prodiderūt. Patrem qui non amat; negat principia, & generis, & caritatis humanæ: contrauenit DEO: tollit naturæ legem: cum hoc ego disputare non laboro; ad hos redeo, qui sensum humanitatis nondum amiserunt: qui generis ortusq; sui non sunt obliti. Primum autem de iis dico, in quorum auribus, vox Diuina non personuit: qui non audiuerunt, non dico Moisen, sed ne de Moise quidem: qui non viderunt CHRISTVM DOMINI. Non enim de fuerunt apud Ethnicos δι φιλοπάτορες ἢ φιλομητόρες naturalis est ista Philostorgia. Inde illa magna vis amoris in Vlysse, dum primum cōspicaretur parentem, quem toto decennio non viderat: excussit enim ipsa natura lacrymas etiam nolenti ac dissimulanti filio; Sic em̄ Homer.

Gestierant animi, per nares acce cucurrit

Robur: dum cari conspexerat ora parentis.

Oscula dat pia, circumfusius brachia collo.

Conspectus enim patris in reduce filio, excitauit motū cordis subitum ac violentum: qui versus in fumum & amabilem quandam cordis amaritudinem, delatusq; ad extremas nares, commouet, elicitq; scaturiginem lacrimarum, ex subita læticia manantem: quam ne sapiens quidem & militariter educatus vir, tenere potuit, quin rueret in complexum carissimi parentis. Sic Æneas etiam apud inferos, agnoscit vmbra[m] patris optatissimi: accurrit, prensat, & multo fletu gaudioq; prosequitur, in hunc ferè modum:

Sic memorans, largo fletu simul ora rigabat,

Ter conatus ibi collo dare brachia circum:

Ter frustra comprehensa, manus effugit imago.

Inde orta sunt illa pia cumprimis & salutaria præcepta, vt illud sacri Poëtę Phocylidis Milesii, qui sic orditur sua præcepta de Religione, hoc est de Pietate erga Deum & Parentes.

Principio venerare Deum, tandemq; parentes.

Et illud Aristotelis, qui solo DEO excepto, Parentes primo loco & Præceptores ponit. Et alibi. Differre excellereq; patrē dicit omnibus aliis, quotquot sunt mortalibus, magnitudine beneficiorū: & quod est longè præstātius; quia Pater est cuiq; suis: αὐτὸ τὸ εἶναι, καὶ τροφή, καὶ παιδεία: causa, inquit, est filio; vt sit, vt alatur, vt erudiatur. id est; Pater est author liberis suis, vt nascātur & sint in na-

tura numeroq; rerum : vt benè commodeq; viuant. Ci-
bus enim pertinet simpliciter ad vitam : eruditio verò
ad beatam vitam. Sed huiusmodi sapientum vocibus, re-
ferta sunt omnia veterum iuniorumq; scripta. Si verò
Sacri codicis testimonia peruolutare vellem, dies me de-
ficeret ; & priùs rauim contraherem dicendo , & aures
tuas occupatas orationis tædio defatigarem, quàm eam
rem, quæ in confesso est sanis omnibus, percenterè. Quid
enim refert commemorare PATREM illum, illum ante
te omnem memoriam & ante homines natos primum
& antiquissimum; totius familiæ nostræ, generis, nomi-
nis, & sanguinis humani profeminatorem? Quid alium
Patrem & Genarcham, à quo profecta sunt absorpti, or-
bi, exhaustiq; mundi supplementa? à quo gentium po-
pulorumq; tyrocinia nata propagataq; sunt? à quo pla-
cati numinis cum vniuerso hominum semine fœdus est
ictum, & cœlestis arcus æterno iureiurando firmatum?
à quo terrarum, agrorum, vrbiùmue squalor & solitu-
do, nouis cultoribus est exornata, cæpitq; indies ma-
gis ac magis frequentari? à quo introducti sunt, & in
possessionem totius continentis & insularum, missi tres
illi Sem, Cham, & Iaphet, filii; tanquam Romani illi Tri-
umviri: penes quos deducendarum Coloniarum & legis
Agrariæ ius & potestas erat. Quid verò attinet referre
tres alios Patres, & maximos, & sanctissimos, qui velut
alii Triumviri deduxerunt nouam coloniam DEI, propa-
gaueruntq; familiam IESV CHRISTI filii Dauid, filii
Abraam? Ex horum enim sacris ^{scripturis} ~~comparibus~~, texebatur

series & filum, siue illa quam vocant, linea sanguinis
egregii lectissimiq; : ac ducebatur per tres Tessaradeca-
des patrum & abauorum CHRISTI, secundum carnem.
Primæ Tessaradecadi præfuit Abraam, secundæ Dauid
Rex, tertiæ verò Ieconias vsq; ad natalem eiusdem
CHRISTI Domini & assertoris nostri, qui est nouæ pa-
ternitatis & agnationis author, Pater futuri sæculi, & Prin-
ceps pacis; & quo dignus non est is, qui plus illo diligit
patrem & matrem. Ille enim & pater vnum sunt, & in
hoc iolo clamamus ABBA PATER, & ex quo omnis Pa-
ternitas in cælo & in terra nominatur. Ex cuius sangui-
ne profluxit, ex cuius latere profultauit, ex cuius corde
emicuit noua Eua, nouum coniugium, noua sponsa, no-
uum puerperium, noua progenies. Ideò transfixus pro
nobis, & vulneratus, & cruentatus, dicit ad sponsam: Ve-
ni dilecta mea, in foraminibus petræ, in cauerna mace-
riæ: vt intelligamus; quibus nuptiis, quo patre, quæue
matre simus procreati. Nempè CHRISTVS dedit nobis
potestatem filios DEI fieri, qui credimus in nomine eius.
Et ipse dedit quosdam Apostolos, quosdam Prophetas,
alios verò Euangelistas, alios autem Pastores ac Docto-
res, ad consummationem Sanctorum, in opus ministerii,
in ædificationem corporis CHRISTI, donec occurra-
mus omnes, in vnitatem fidei & agnitionem filii DEI, in
virum perfectum. Sed Ecclesia vnica sponsa CHRISTI,
& vnica mater nostra, quæ os suum aperit sapientiæ, &
lex clementiæ in lingua eius; quæ considerat semitas
domus suæ, & panem otiosa non comedit. Ita distinxit
ordines

ordines & officia in amplissimis ædibus suis, ita instruxit
 castrorum suorum aciem ordinatam: ut unusquisq; in
 ordine, in statione, & in vestigio suo maneat, & impera-
 ta faciat, militans in his terris: & palmam coronamq;
 suam consequatur in cælo triumphas. Sed prius, a victo-
 re immortalisq; cœtu, capiamus exordium. In cælo qui-
 dem, ubi perpetuus triumphus agitur, stat à dextris Bea-
 tissima & Virgo, & Mater, & Regina, in vestitu deaura-
 to, superavitq; gladium doloris, qui gloriosissimam a-
 nimam eius traiecerat, ineffabiliq; gaudio fruitur per
 infinitas & incircumsriptas æternitates. Ipsaque tri-
 umphatrix & sancta DEI Genitrix, & Sancta Virgo virgi-
 num, perpetuo Panegyrico salutatur. Quin etiam salu-
 tatur *κεχαριτωμένη*, id est: Tota quanta quanta est, nihil
 nisi Gratia est. Quid ni? Quia gratiæ Authore impletur,
 & ita quidem impletur: ut sit Gratia plena, ac refertissi-
 ma. Non sicut Eua plena temulentaq; Furiis. Nam bac-
 chatur Caimo prægnans, & authore tyrannorum graui-
 da, fert uterum homicida fœtum, maledictione distentū,
 sanguine fraterno contaminatum, spontaneo exilio in-
 famem. At Maria Mater gratiæ *κεχαριτωμένη*, CHRISTO
 Beatissima illa sarcina prægnans. Caimus erat furiosus,
 cuius facies concidit præ invidia & odio fratris. Item sem-
 per pauebat, pallebat, tremebat atq; perpetuò trepida-
 bat: item continuus tremor fuit signum formidinis, & se-
 cum rixantis conscientiæ. At CHRISTVS fuit princeps
 pacis, lenis & mansuetus, Speciosus forma præ filiis ho-
 minum, in cuius labiis diffusa est gratia. Ipsa est *χαρις*
 nostra,

24
nostra, quia vtero ferebat plenum gratia & veritate. Et si quid vsquam gratiarum & charismatum reperitur: totum illius est, quem illa ferebat, & qui in illa totus habitauit. Adstant etiam secundo loco velut Prætorii milites DEI Sabbaoth, inuictissimi Spiritus, & iuges insomnesq; legiones ætherei cælestisq; exercitus, & hymnum gloriæ magni DEI, suauis & concordis reiteratione, concinunt & integrant, non sine liberali & amico tremore, & adoratione Diuinæ reuerentiæ plena. Ibi quoq; lætatur veneranda Patriarcharum canicies, immortalis pollens auctoritate, multis agminibus filiorum & filiarum stipata, & sælicissimos oculos in Deum defixa. Ibi sanctissimus inter filios mulierum, index & Baptista IESU CHRISTI de Virgine nati, monitor & præceptor pœnitentiæ, IOANNES. Ibi sunt illi duodecim Legati & caduceatores fidei tesseraq; Christianæ, magniq; iudices duodecim tribuum Israël. Inter quos eminent quatuor scribæ Sancti Evangelii, quibus Tablinum & Archiuum salutis nostræ concreditum est: & penes quos actorum CHRISTI & nostræ religionis incolumis fides permanet. At verò, quis non admiretur vagientem & impollutam infantiam, & masculos innocentes, æquales coætaneosq; CHRISTI de MARIA nati? Quis non auidè spectet sanguinem in fontem lacti materno permistum? agnos immolatos agnos, puraq; victimæ puram victimam? Hi sunt tyrones æternaq; supplementa victoriæ cælestis, & inseparabiles agnicomites. Post hos etiam sunt valdè conspicui, roseo sanguine rubefacti & purpurati martyres adulti. id est; irre-

futa-

futabiles & irredarguti testes, qui constans veritati fi-
 deiq; Christianæ testimonium perhibuerunt: & lingua,
 & tormentorum cruciatuumq; diuturna perpeſsione,
 & sanguine, demùm & vita: Quam fidem præſtiterunt
 CHRISTO, tam viri quàm foemina, pars triumpho cœlestis
 pulcerrima & admirabilis; trabeis & stolis albis induti,
 capitibus coronas perpetuò virentes, & manibus inſi-
 gnia constantiæ suæ argumenta circumferentes. His ad-
 de beatos CHRISRI satellites & præcones; Doctores in-
 quam, Episcopos, Monachos & Eremitas: quorum cor-
 da eruçtauerunt verbum bonum, dixeruntq; opera sua
 Regi. Quorum lingua sicut calamus scribæ velociter
 scribentis, confessa est confessionem magnam; & qui,
 cùm potuissent transgredi, non sunt transgressi: facere
 mala, & non fecerunt: qui se castrauerunt propter Re-
 gnum DEI: qui inuenti sunt sine macula, & post au-
 rum non abierunt: qui fecerunt res admirabiles in vita
 sua: qui animo, lingua, stylo & moribus; boni & conti-
 nentes, carnem suam crucifixerunt cum CHRISTO. Sed
 hîc quoq; visuntur, Illustrium Foeminarum chori; ea-
 rum cumprimis, quæ propter amorem CHRISTI, per-
 petua se virginitate damnauerunt, à nuptiis & viris ab-
 horrentes; dixeruntq; mûdo & lasciuæ iuuentuti: CON-
 DITIONE TVA NON VTAR. Nupsî meliori. Parauî lucernam
 CHRISTO meo. Sponsalia contracta sunt, cû specioso for-
 ma præ filiis hominum, in cuius labiis gratia diffusa est:
 valete spõsi, valete proci Penelopes: obligauit me CHRI-
 STVS arrha perpetua: intercessit annulus & corona sponsi
 dignio-

dignioris, cui regnum mundi & omnem ornatum seculi posthabui. Agnum sequor; nihil est mihi cum gregibus hircorum malè olentium: valeant lusus: valeant iocii: valeant sciti, compti, delicati, facetiq; cœtus, missam facite sponsam Regis: de alio corpore triumphate. O sanctissima, puræ indefloratæq; virginitatis agmina. O ver odoratum castitatis æternæ. Nulla te metet ætas, nullus te carpet autumnus, nulla te coquet aut enecabit hyems, nulla tempestas affliget, nullaque ætatis iniuria conficiet. Perpetuò florebis, perpetuum spirabis odorem, perpetuò inter rosas & lilia spaciabere: perpetuò Regem sponsum intuebere, cum illo te perpetuò oblectabis. Haftenùs de virginibus, & quas castus innocue virginitatis sanguis purpuravit. Sequitur viduarum & matronarum gloriosus exercitus, exempla continentia, manus eleemosynarum largitrices, linguæ mœstorum consolatrices, pedes Ecclesiarum frequentatores, fœminæ sanctæ, matres orphanorum, sacerdotum nutrices, ministræ pauperum, visitatrices infirmorum, corda DEO deuota, vasa timoris DOMINI, lampades misericordia, coronæ virorum, educatrices liberorum, quæ per generationem filiorum saluatæ sunt, mulieres fortes, procul & de vltimis finibus pretium illarum. Deniq; sequitur populus, & Respublica cælestis turbaque magna, quam nemo dinumerare potest ex omnibus gentibus, tribubus & linguis collecta: quæ sempiterna voce succlamat AGNO aperienti librum vitæ, senioribusq; dicens: AMEN. Hi sunt illi fortissimi triumphatores & periodo

17
periodo victores, qui superauerunt magnos cruciatus;
& abluerunt suas togas, ac dealbauerunt eas agni san-
guine. Ideò comparent ante solium Dei, & ministrant
ei noctes atque dies in templo eius. Et ille qui sedet in
folio, nunquam eis non erit præsens, & neque eos ine-
dia, neq; sitis afficiet in posterum, neq; illos aduret Sol,
neq; vllus æstus; quoniam agnus in medio folio sedens,
reget illos, & deducet eos ad venam aquarum vitalium.
Et absterget DEVS omnes lacrymarum guttas, ab o-
culis & genis eorum. Et hæc ferè sunt, quæ pertinent
ad cælestem illam Hierarchiam, & Senatum Populumq;
supernę Hierusalem, victoria potitæ; & ad illas animas,
quibus meritò dici possunt illa: vel his similia quæ Po-
ëta dixit:

Viuite felices, quibus est fortuna peracta

Iam sua: Nos alia ex aliis in fata vocamur.

Hæc sunt quę pertinent ad Magistratum, & ad Paterni-
tatem illam, quæ est in ciuitate DEI, & in ciuitate DO-
MINI VIRTVTVM. Redeamus deinceps ad Ecclesiam, quę
in his terris, quasi non domi; sed militiae forisq; viuit.
Stat in acie terrestris quoque naualisq; miles: delectus
indicuntur: contrahuntur copię: conscribitur exerci-
tus: terra mariq; trepidatur: certamen oritur: eminus te-
la congeruntur: signis cominus & viribus collatis con-
fligitur: vtrinq; manu feroq; cernitur. Hic boni impe-
ratores, in parte præcipua laboris & periculi versantur,
& milites suos cohortantur. Ignaui verò terga vertunt;
alii vincunt: alii verò pigriores ea patiuntur, quæ vi-

Etis accidere solent. Quis ergo præest his copiis? cuius auspiciis hæc res geritur? cuius imperio paretur? quis regit? quis animat? quis prælium restituit? quis pugnam senescentem redintegrat? Profectò non temerè vagatur miles: non quisq; sibi dux & author est: non, quod in tumultu fieri solet, delectus extra ordinem indicuntur? Sunt in Ecclesia, sunt in ista expeditione Imperatores: sunt Tribuni militũ: est equitatus: est & peditatus: sunt centuriones: sunt decuriones: sunt veterani: sunt quoq; tyrones: sunt procuratores, & velites, & lixæ, calonésq; deterrima belli colluies. Et quod maximum est; sunt CASTRA: victori receptaculum, victo perfugium, patria altera militaris, hæc sedes; vallumq; pro mœnibus, & tentorium suum cuiq; domus ac penates sunt. Est præterea Ecclesia DEI Sabaoth, terribilis; sicut castrorum acies ordinata: in eo præsertim negotio, in eo bello, vbi non est colluctatio aduersus carnem & sanguinem; sed aduersus Principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitia in cœlestibus. Hic mundus, est sedes belli: hic descenditur in æquum & in arenam, & in ea quæ vulgò vocantur torneamenta. Hoc bellum consciuit, & nunquam consciscere desinit caro nostra, familiaris proditor, domesticus hostis & perduellio. In nobis ipsis est ista seditio carnis, aduersus spiritum. Intra nos est ista pestis, hoc dissidium, hæc struma ciuitatis; cuius author & concitor est Diabolus, id est calumniator, delator & infernalis ille sycophanta. Bellum geritur cum Sathana, cum Gæniis nequam

quam, cum portis inferorum, cum spiritibus malis; quorum si fugatur vnus; redit in certamen, cum accessione virium, assumptis & adiunctis sibi, septem aliis spiritibus multò nequioribus. Et ita restituitur, pugna quotidiana iugèq; certamen. Hic ergo nobis Dux & Author opus est, si legitimè pugnare, & nō tumultuari, neque aërem verberare volumus. Adest igitur in Ecclesia DEI, Primatus Beati Cephæ, inuictissimi Petri: qui cadendi, surgendi, iterumq; pugnandi & vincendi, triumphandiq; nobis, & præceptor, & pater, & exemplum est. Qui non modò septies in die: sed septuagies septies congregandi cum hoste, monitor & author est. Vehemens em̄ hostis est ira: At qui remittit offensā proximo; toties, quoties illi forte bilem mouerit: magnum certè triumphum triumphauit. In Sede & Cathedra PETRI, semper est vnus Primas: in Ouili CHRISTI vno, semper est vnus Pastor: in familia Christiana, & in domo Dei, semper est vnus Paterfamilias. Pro castris Ecclesiæ, semper est vnus Imperator & Consul, cui ex sortitione Prouinciarum, vt Romani loquebantur (κλήρος enim appellatur sors & regimen spirituale) obgit, & urbana administratio, & illa Prouincia, in qua est sedes belli. Et ille est summo totius Christianitatis consensu, Summus PONTIFEX ROMANVS. Constituendus enim est vnus principatus in Ecclesiastica Hierarchia, & non plurium. Nam vt inquit ille:

*Non est bona rerum
Summa penes multos: Ergò caput imperet vnum.*

20
Est enim in Ecclesia DEI sub vno CHRISTO, & super vnam Petram, Pastor pastorum, & Pater patrum, & rectorum Rector supremus & vnus: non tamen solus. Non esset enim Pastor pastorum, nisi alios pastores pasceret, eorumq; pascua, & mores, & oues interuiferet. Non esset Pater patrum, nisi alios, affectu non sanguine, patres institueret, eorumq; caritatem & sollicitudinem erga filios exploraret. Non esset rectorum Rector: nisi alios regentes regeret, de eorumque administratione cognosceret. Ille enim est qui aliquando conuersus confirmat fratres. Vnus ergo; non solus tamen: sed cum aliis, & per alios, regit vniuersitatem CHRISTI fidelium; quem iure optimo, & Beatissimum, & Sanctissimum Patrem appellamus, & ad pedes Beatitudinis & Sanctitatis eius, aduoluimur & accidimus, eosq; cum summa veneratione deosculamur. O quam speciosi pedes euangelizantium pacem, euangelizantium bona. CHRISTVS lauit ludæ plagiarij proditorisq; sui, & osculatus est, si non pedes; at certe labia fraudulenta & infidiosa: nos pedes CHRISTI in seruo eius & Patre totius Ecclesiæ, non osculabimur. Maria Magdalena lacrymis abluit & abstersit capillis, & vnguento delibutos, identidem diisuauata est: nos pedes IESV in summo eius Pontifice, osculo non dignabimur? Maria mater nostri seruatoris, pedes vnigeniti sui emortuos, & frigidos, atq; clavis transfixos exosculatur, & lacrymis maternis affatim rigat: nos pollutissimis labiis, pedes nostri redemptoris non attingemus in Vicario: & vt ita barbarè, ve
rè tamen

rè tamen & bona venia culminis Apostolici dicam, in
Plenipotente eius? Quid ni faciamus? CHRISTVS DO-
MINI est, summus Apostolus est in hac vita: PETRVS
est; pro quo & pro cuius fide, fide illa immobili & pla-
ne saxea, & Marpesia, mundi seruator pro nobis cruci-
fixus, ardentè & enixè orauit PATREM, ne deficiat vn-
quam. Pro quo, Petro inquam, supplicauit æterno
Parenti, ne cribraretur, & non excidat per incernicula
Sathanæ: & ne ventilabro infernali iactata confessio
eius, cadat inter paleas & quisquillas horrei Dominici;
sed vt inter selectissima grana, præcedat paleas citrà re-
manentes, & ab aduerso vento reiectas. Huius manum
tenuit, ne summergeretur in mari: Hunc per Genium
suum eduxit de carceribus & catenis, ne morte eius He-
rodes adularetur Iudeis; & ne rumorù spectaculorumq;
auidum vulgus, pasceret impurissimos, Principis Apo-
stolorum supplicio, oculos. Nos vt par est, gratias agi-
mus omnipotenti DEO; quòd Te nobis incolumem &
quasi rediuuium restituerit. Sed de summo Patre & Pa-
stоре admonuisse, satis esto. Cui præstò & ad latus est,
lectissimus sacrosanctusq; Senatus, negociorum fidei,
& Rei Christianæ Curia; sunt Illustrissimi Principes &
& Presbyteri, in quibus vertitur cardo sanctæ Romanæ
Ecclesiæ: sunt Patriarchæ: sunt Archiepiscopi: sunt Epi-
scopi: sunt Abbates & Sacerdotum atq; Monachorum
venerandus & religiosus ordo. Et hîc se iam nobis ape-
rit campus, explicandæ laudandæq; functionis, & Pater-
ni HONORIS TVI: quandoquidem ad eum gradum
perueni-

22
peruenimus, dum Ecclesiasticam Hierarchiam percurri-
mus, & quasi carptim attingimus: in quo TV REVE-
RENDISSIME PRESVL ET ABBAS PIENTISSIME,
multa nobis vigilantia virtutisq; Tvæ documenta dedi-
sti, ac daturus es, si DEVS voluerit, multò plurima. A-
deptus es em̄ tua mirifica pietate & insignibus meritis,
in Ecclesia DEI nomen P A T E R N V M, nomen dulce:
nomen caritatis & authoritatis plenum: nempè ARCHI-
EPISCOPVS & ABBAS. Quorum alterum Præfectum Inspe-
ctorum significat: alterum verò P A T R E M. Alterum est
pietatis: alterum vigilantia. Factus es pater duorum
fratrum, videlicet Esau & Iacob. Factus es Pater duarum
sororum, Marthæ & Mariæ. Quorsum hæc? Nempè factus
es Parens duarum Gentium, duarum familiarum, duarū
vitarum. Altera familia T V A versatur in seculo: altera
in Cœlo. Altera T V A classis remigat in mari: altera, iu-
xta prouerbiū: IN P O R T V N A V I G A T. Præfecit te Di-
uina prouidentia duabus hominum vitis: alteri quidē
actiua; alteri speculatiua. Sunt tibi filii spirituales ge-
melli, ex vna matre & ex vno puerperio nati: Sed inten-
tione, moribus & professione dissimiles ac diuersi. Est
qui primus egressus est rufus, & in morem pellis hispi-
dus, vocatūmq; est nomen eius Esau. Est etiā alter pro-
tinus egrediens, & plantam fratris manutenens; & id-
circò appellatur Iacob. Ouile enim tuum, quod pascis
in mundo, varias & multiplices habet ouēs. Nam vita
Politica, quæ & Secularis dicitur, varios habet ciues,
varia ingenia & mores versipelles, & colorem rufum,
sicut

27
sicut de Esau dicitur: id est, animos & cogitationes ver-
futas. Ita enim filii seculi prudentiores sunt, Domino
teste. Sed alterū ouile tuū, quod est, vel certè debet esse
extrà hunc mundum, id est: vmbra ista Monastica, que
se mundo renunciaſſe profiteretur, habet omninóq; ha-
bere debet Iacobos tenentes plantam fratris; id est: ho-
mines ea religione, ea constantia: vt & alios doceant
manere in officio & vocatione sua, & ipsi pedem in vna
fede & quasi in vestigio ita figant: vt vagari discurreréq;
desinant. Iuxta illud: Sedebit solitarius & tacebit. quod
idem est ac si dicat: Sedebit Monachus. Nam solita-
rius Græcis est ὁ μονάζων: si enim sedebit, ergo non dis-
curreret neque fluctuabit. Cauere enim oportet Mona-
chos, ne sint tales, quales Regula Sancti BENEDICTI vocat
Gyrovagos. Et sicut præcipit sapiens: Ne sint illis crea-
turæ DEI in tentationem, & in muscipulam pedibus il-
lorum. Cæterum factus est Esau, vir gnarus venandi &
homo agricola: Iacob autem vir simplex, habitauit in
tabernaculis. Habes in sæculo multa millia laicorum,
qui cum Esau feras agitant & rusticantur: habes nobi-
les viros, armis & venabulis intentos: habes & ciues, qui
mercaturæ lucrísq; sunt addicti: habes & agricolas, in
terra colenda pascendísq; pecoribus occupatos. Sunt
in seculari libertate & in domibus regum, qui mollibus
induuntur: qui tanquam Esau pilosi sunt: qui voluptati
se dediderunt. Sicut enim Ana nepos Esau, inuenit a-
guas calidas in solitudine cùm pasceret asinas Sebeon
patris sui; Hus autem & Aram fuerunt Duces horreorū:

24
ita inter viros seculares, præsertim in ciuitatibus & in
domibus opulenti sunt, qui circa horrea occupantur,
qui acervos numorum & frugum congerunt. Et vbi a-
bundauerint opes, sunt qui aquas calidas querant, hoc
est: qui sectentur voluptates, & corpori cuticulæq; in-
dulgeant, & asinas patris sui pascant: hoc est; in otio, pi-
gritia & luxu viuunt, indulgentes Genio. His omnibus
rebus abundat mundus, horum omnium copia est in fa-
milia & posteritate Esau. Sed Iacob est vir simplex, & ha-
bitat in tabernaculis. Det omnipotens DEVS, vt nos
quoq; qui in istis latebris, in his tabernaculis Iacob de-
litescimus, simplicitatē quoq; illius imitemur. Habita-
mus in his castris & papilionibus DOMINI; vtinamq;
ita habitemus in his castris, vt strenuos CHRISTI mili-
tes decet; & ne nos attingant seculi contagia, ne cupia-
mus redire in Ægyptum recordati cepearum & alliorū.
Et cū iam DEO adiuuante superauerimus mare rubrū,
demerferimusq; hostem persequentem; ne amplius ad-
spiremus ad Pharaonem, ad Nilum, ad crocodilos, ad
monstra, ad muscas & ad ranas, & ad Angelum percusso-
rem, & ad mortes hominum & pecorum, ad figlinas,
ad opus latericium; & ad sæuissimos exactores, operum
præfectos. Bonum est nos hic esse: bonum est nos imi-
tari in isto monte DOMINI disciplinam Moysi: Heliae
seueritatem: bonum est transfigurati IESV CHRISTI
gloriam contemplari, & niueum candorem, & solare iu-
bar faciei speculari: bonum est adhærere Patri Basilio:
bonum est merere sub Patre BENEDICTO: bonum est
sub

25
sub TE ARCHIEPISCOPO & ABBATE stipendia facere.
Primogenita comparamus cum Iacob; nolumus indulgere ventri & palato cum Esau: valeat voluptas, valeat mundus cum suis lauticiis, valeat pulmentū cum cōctione hac rufa, pro qua cōmutauit Esau prerogatiuam suam & ius primogenituræ: contenti sumus conuictu isto, horreolo isto, foculo isto & cellula ista, quam nobis antecessor TVVS, & ABBAS olim noster emensus est: modò auaricia & inuidia secularium hominum procul abfit. Porrò, duarum quoq; filiarum Pater es, Antistes Reuerendissime; Mariæ videlicet & Marthæ: duarum vitarum Inspector. & Rector: Marthæ quidē comparamus Ecclesiam TVAM Metropolitanam LEOPOLIENSEM; vbi TIBI in Terris Ruffiæ, in Archidiœcesi LEMBURGENSI, in Ecclesiis item Cathedralibus, Parochialibus, Preposituris, Monachiis &c. tanquam in amplissimis pascuis copiosissimi greges, innumeræ oues, & animarū plurimi cœtus & agmina pascuntur: Et vt Pagani Poerę verbis vtar.

Mille tuæ Latius errant in montibus agnæ.

Non solūm enim sacerdotibus Domini præes, quibus particularis de animabus sollicitudo concredita est; verūmetiam laicis; id est popularibus, in medio seculo versantibus. Non his tantūm, qui eleuant puras manus ad orationem & ad iuge sacrificium agni immaculati; sed iis quoq; qui admouent manus ad gladium & ad aratrum, & qui aliquando respiciunt retrò, & sepeliunt mortui mortuos suos, qui villas comparant, qui iuga

26
bom emunt, qui vxores ducunt, qui ad cenam DOMINI
venire cunctantur: & nisi vehementiùs iustes, non cu-
rant & contemnant. Vitam istã actiuam & laboriosam
quæ secularis appellatur, cui præes Episcopus & Sacer-
dos DOMINI magnus, magno Doctorum cõsensu repre-
sentat Martha illa CHRISTI seruatoris nostri hospita,
ad culinam & focum relegata, satagens circa frequens
ministeriũ, & conquerens de ocio sororis suæ. Cæterum
Maria soror Marthæ, quæ sedebat secus pedes Domini,
auidissimis auribus verbum eius excipiens, vitæ con-
templatiuæ typum gerebat: Ordinis & instituti nostri
Magistra erat; Ecclesiamq; istam solitariam seu mona-
sticam significabat: in quam relegantur illi, qui nunciũ
remiserunt mundo & omnibus pompis eius, & quibus
nihil est prius & antiquius, quàm PEDES IESV & salu-
tare Verbum illius: ideoq; optimam partem elegisse di-
cuntur, vt potè eam, quæ nunquam ab illis est auferenda:
huius vitæ speculatricis atq; meditatricis, nos esse voto
& iuramento adstrictos cultores, agnoscimus. In hoc lo-
co, in hac spelunca Beati Petri lapsum suum deflentis; in
hoc antro Sancti Patris nostri BENEDICTI, mundi vani-
tates exosi; in hoc nemore, in hoc oratorio habitamus:
hîc Te magno desyderio expectamus: hîc Te
maxima cum læticia primũ videmus, cum sinceraq;
spiritus exultatione salutamus. Te PATREM nostrum re-
cognoscimus: nosq; & nostra omnia (si modo Monachus
aliquid sui habet) tibi dedimus & commendamus.
Tibi nostra paupertas, Tibi nostra humilitas, Tibi no-
stra

stra obedientia, Tibi nostra patientia, nostri mores, no-
stra deniq; vita curæ sit. Magna & multa paternæ cari-
tatis experimenta dedisti, in Archiepiscopatu Leopoli-
ensi: prædicat benignitatem Tuam Clerus & omnis or-
do Sacerdotalis: admiratur virtutes Tuas populus: vni-
uersus grex fidei Tuæ cõmissus, audit vocem Tuam: in-
sistit vestigiis Tuis. Nominis Tui celebritas & virtutum
excellencia obtinuit; vt tibi crederetur altera Ecclesia,
altera filia, & altera congregatio. Venisti in possessionē
tabernaculorum Iacob: delata est tibi etiam recusanti,
Abbatia Sieciehouiensis: Tibi celsit Conuentus iste
Monachorum adspirantium ad perfectionem, & mili-
tantium sub Regula ista, & sub legibus à Diuo BENE-
DICTO præscriptis. Imposita est capiti Tuo duplex in-
sula; duæ Prouinciæ Tibi delegatæ sunt; duplex onus
moliris. Alterius difficultatem iam expertus es: alterius
verò nunc faciendum est periculum. Venisti in locum
solitarium, ad paucos Regulæ sanctæ professores; sed ad
eos, qui perpetuum bellum indixerunt Acheronti: vbi
ad singulare certamen prouocatur diabolus: vbi tenta-
tio certior, & acrior, & prolixior: & vbi semper & ex
professo statur in acie: vbi corona multo sudore quæri-
tur: vbi victoria gloriosius reportatur: vbi surgitur fa-
cilius, medicina apponitur efficacius, & vulnus ad cic-
atricem redit citius; alligante Samaritano, & vinum ole-
umq; infundente. Veni ergo Pater ad filios: veni Abbas
ad Monachos: veni Tutor ad pupillos. Agnosce Pastor
gregem tuum: agnosce parens tuam in CHRISTO pro-
lem,

lem: agnosce huius domus Dei familiam: agnosce tessera-
ram & insignia Sancti Benedicti: utinamq; recognoscas
in nobis, & characterem vitæ Regulæq; illius. Si Pater
es, certè debes Paternam caritatem filiis: si germanus,
inCHRISTO PATER es, ergo non vitricus: si Pater es, ergo
non tyrannus. Quòd si nos sumus filii familiâs, ergo
sumus in patria potestate; ergo tibi debemus & habemus
summum honorem; ergo tibi debemus humilitatem & obedientiam.
Si filij sumus, ergo non priuigni: si filij sumus, ergo non mancipia; sed Te optimo iure, &
sponte, & meritò diligimus: si iuxta Regulam legislatoris & Patris nostri DOMINVS & ABBAS, ergo tibi debemus
& timorem; sed amore filiali temperatum. Abbas, ut asserunt linguarum periti, in Syriaco sermone
Patrem sonat; sed non sine filiali blandimento, non sine puerili grata illa dulciq; balbutie, non sine liberorum liberaliter
educatorum modesta fiducia: ut sciamus hanc vocem vnà cum religiosis & monasticis institutis, de media Syria profectâ esse; vbi sanctus Ephrem Syrus Edeffenus,
& alij vetustissimi Patres desertam solitariamq; vitam professi sunt. Hanc vocem retinere maluerunt Latina Romanaq;
monasteria, quàm vocabulum Græcum. Apud Græcos enim Præfectus monasterio, etiamnum vocatur Archimandrita. Ille autem quem nostra Asce-
terea Priorem appellant; Græcis ferè ἡγούμενος dicitur: quibus nominibus etiam Roxolani in suis Mandris v-
tuntur. Nam Abbatem, Græcorum more Archimandritam vocant; & Priorem corrupta voce, Humenem;

vel

29
vel, vt alii doctiores, Ithumem vocirāt. Ista consuetudo & nomenclatura Græcorum, quamuis non abhorreat à re ipsa, & Scripturæ sacræ ideâ in plerisq; locis delineata: tamen Latini Syrum nomen maluerunt. Nam Græcis, Mandra: & Speluncam, & ouile, & Proseuchon seu mansiunculam Eremiticam, significat. Quia Patres antiquissimi & Anachoritæ, qui secesserant à mundo; vitam seueram ac tristem ducebant, in specubus & in syluestribus latibulis: quemadmodum non solum noui; verum etiam veteris testamenti Patres factitasse videmus: vt Moysen in desertis Arabiæ; & Heliam in Carmelo Phœnices promontorio, mari imminente; & Ioannem Baptistam in vasta Hierichuntis eremo, iuxta fluenta Iordanis; & CHRISTVM Assertorem nostrum, in deserto vexatum à Sathana; in monte Thabor immutatum, & in monte oliuarum sæpius orantem: qui se vulpibus & auibus pauperiorē dixit, nec sibi suppetere locum, vbi pedem ponat, & vbi caput illud longè sacratissimum reclinet; sic etiam non paucos Martyres, & Monachos, & Monastrias: inter quas Mariam Magdalenam, Martham, Sanctam Aphram, Mariam Ægyptiacam, B. Paulum Eremitam, B. Basilium, & B. Patrem & Antesignanum nostrum Nursinatem illum senem D. Benedictum, qui in horrido illo Italiæ loco, cui Sublacui nomen est; in latebra montis, austeram & angustam vitam duxit. Hanc vitam disertè graphiceq; descripsit D. Paulus in Epistola sua ad Hebræos, quando ita scribit: Sancti viri circumiuerunt in melotis, in pellibus caprinis

38
prinis; egentes, angustiati, afflicti; quibus dignus non e-
rat mundus: in solitudinibus errantes, in montibus &
speluncis, & in cauernis terræ. Hæc D. Paulus. Ad quẽ
locum respexisse videtur ille, qui primus apud Græcos
Monasteria vocauit Mandras; & Abbates Archimandri-
tas, id est speluncæ vel caulæ præfectos. Nam & illos,
qui primi Monasteria condebant, videmus imitados ef-
se; non palatia regum, non atria principum; sed cauer-
nas & specus, in montibus & petris: vel humana morta-
liq; manu excauatos: vel naturaliter exesos, & sine artis
ope natos. Inde illa in antiquissimis monasteriis humi-
litas ædificiorum, angustia fenestrarum, demissi postes,
depressa laquearia, lumen parcè immisum, loci solitu-
do, homines facie deiecta, mores verecundi & similes
attonitis. Hic sermonis raritas, vocis silentium, nutus
pro verbis, vestis atrata & promissa; vsui magis, quàm
elegantia subseruiens: in vultu tristis seueritas, corpus
aridum, ioci nulli, lacrymæ suspiriaq; crebra, cibus ad
naturam non ad voluptatem, liberalis tamen; ita vt fili-
os, non seruos ad mensam dicas accumbere, & gratias
agere DEO non esurientes: vt sit temperantia non fame-
lica, & sobrietas non sitibunda. Denique, Monasteri-
um quàm proximè accedere debet, ad similitudinem
conuictus Eremitici, & veteris illius ἀναχωρησεως: vt se Mo-
nachi, non in domibus Regum viuere meminerint; sed
velut antricolos τρωλοδυτας quosdam, in speluncis agere
æuum: & se non mollibus vestiri; sed cilicio, sed pilis
camelorum vexatos & attritos esse oportere. Hæc ideo
dico;

dico; non vt mihi, & fratribus aliquid arrogem, vel de
 monastica humilitate minùs humiliter cogitem, magis
 eam fortasse verbis iactans, quàm factis exprimens; sed
 vt ostendam id, quod proposui. Rectè quidem à Græ-
 cis appellari Archimandritas, claustro religiosorum præ-
 fectos: est enim ista vox Eremiticæ modestiæ plena, vt
 sæpè recordaremur non in Capitolionos, neque Sardis
 in Regia Cræsi, neq; Romę in domo Neronis aurea, neq;
 in aula superbi Principis habitare; sed velut in lustris &
 in cubilibus animalium, quasi vermes non homines, &
 quasi iumenta domini, soli Deo & virtuti vacare: Istud
 tamen nomen, quantumuis è re natum, Ecclesia sancta
 Romana rariùs vsurpat: (tamen in legibus, præsertim
 in Codice Iustiniani semel atq; iterum legatur;) nempè
 vsus religiosorum obtinuit, vt Abbates, id est; Patres pò-
 tiùs dicàtur. Sic em̄ illos vocat Regula sacra, & DOMNOS
 & ABBATES. Aliã autem rationem eius rei non video, nisi
 quòd Ecclesia Romana prætulit quodãmodo, caritatem
 humilitati. Humilitas enim sine caritate, Hypocrisis est:
 caritas autē teste Apostolo, non inflatur. Archimandrita
 humilitatis vocabulum est, Abbas verò caritatis, & eius
 quæ ad omnia utilis est, pietatis. Hoc Tu nomen Reue-
 rendiss. ANTISTES vnà cum affectu Paterno, vnà cū pietate
 & amore induisti. Huic Te Monasterio, huic antro Spi-
 rituali gratia Dei præposuit; in quo homines & iumen-
 ta saluabit DEVS, id est, in quo nobiles & ignobiles, ge-
 nerosos & plebeios, pusillos & magnos, doctos & indo-
 ctos, Philosophos & idiotas, Græcos & Barbaros Regu-
 la sacra

E

la sacra

32
la sacra coæquauit: vt non gloriatur sapiens in sapientia
sua, fortis in fortitudine sua, diues in diuitiis suis. Sed
gloriatur in eo; qui reuelat magna paruulis, & abscon-
dit ea à sapientibus: qui eligit ea quæ stulta sunt mundi,
vt confundat sapientes: & infirma mundi eligit, vt con-
fundat fortia: & ignobilia contemptibiliaq; , vt destru-
at ea quæ aliquid sunt. Hanc domum Tu Præsul & Ab-
bas volens & propitius ingredi: obedientiæ, conti-
nentiæ & omnibus virtutum choris dedicatam: ample-
ctere hanc solitudinem ab Angelis Dei frequentatam:
ingredere hanc portam Domini per quam conuersi in-
grediuntur. Hæc porta remittit mundo, quæ mundi
sunt; & intus illa coërcet, quæ semel Deo consecrantur.
Hæc porta ita angusta est; vt per eam non possit ingre-
di tumor & fastus: non potest ingredi Gigas, & Centau-
rus, & Goliath; nisi fiat quasi modò genitus infans, lac
concupiscens. Et facilius ingreditur camelus per ansu-
lam acus, quàm diues & superbus per hanc ianuam. Per
hanc portam foras non exeunt, nisi serui fugitiui, nisi o-
nes infectæ scabiosæq; , nisi verberones & apostatæ; qui
vapulando nihil profecerunt, qui eiiciuntur è domo
Dei, quasi membra contagiosa & insanabilia, nisi periuri
& apostatæ, nisi sues redeuntes ad volutabrum, & ca-
nes reglucientes vomitum, nisi conscientia cauterio in-
ustæ: exeunt quidem & boni per ianuam istam: exe-
unt & filii familias; sed nec sæpè, nec iniussu patris, nec
frustra temereq; , nec diutiùs absunt, nec longiùs: verùm
eo tantum tempore, cùm sanctæ obedientiæ necessitas
poposcerit,

33

poposcerit, cum hospitalitatis iura flagitauerint, cum
 gloria Dei proximiq; salus & profectus euocauerit, cum
 pietatis & religionis causa vertitur. Hæc igitur Porta
 Domini est, iusti intrabunt in eam: detq; DEVS omni-
 potens; vt nihil intret coinquatum. Et sicut in Scho-
 la Platonica scriptum esse fertur: Ἀγεωμέτρητος μὴ ἔστι πῶς. Ita &
 hic rectè scribi possit. ὁ βέβηλος ἢ μεμιασμένος μὴ ἔστι πῶς. Pro-
 cul ὁ procul este prophani. Deo & tibi custodiuius
 istud castellum, istam visionem pacis. Ipse Dominus
 confortabat seras portarum eius, & benedixit in ea fili-
 is & ciuibus eius. Posuitq; terminos illius pacem. Ti-
 bi à Domino patefacta est, porta hæc; non aliunde ve-
 nis, per ostium intras, aperuit tibi ostiarius. Ingredere
 Præsul Amplissime; Intra Pater pientissime; Veni orare
 cum orantibus, flere cum flentibus, gaudere cum gau-
 dentibus, & humilibus te accommodato. Stabimus in
 domo Domini, eleuabimus manus nostras in sancta &
 benedicemus Domino. Agnosce, agnosce nomen Ab-
 batiale, dulce nomen Paternum. Assuesce vocari pa-
 rens, ne detesteris accessionem noui tituli. Si ABBAS es,
 si recipis nomen Syriacum; ergo recipe & Latinum: pa-
 tiaris te appellari τὸν πατέρα τοῦ φιλότεκνον: incipias audire
 Pater, quod etiam nomen suggerit credentibus SPIRI-
 TVS CHRISTI; vt erumpant in illam vocem fidei &
 amoris, ABBA PATER: sic DEVM ipsum compellamus, sic
 & Te compellabimus. At Tu pro Tua innata ingenii
 bonitate, pro Tua pietate & clementia, pro Tua functi-
 one tam sancti muneris, non aspernaris, neq; asperne-

beris vnquam huius amicissimi, & naturæ pietatiq̄ue
conuenientissimi nominis dulcedinem. Multos inue-
nire licet in seculo; qui Principes, qui Põtifices, qui Do-
mini salutari volunt: Paternum autem nomen; vel non
admittunt, vel cum rubore & fastidio admittunt. Næ
illi vehementer errant, & similes omninò videntur esse,
patribus adulteris; qui extra leges connubii procreau-
erunt naturales filios, qui nothi vocantur; ex occulto ve-
titoq̄; congressu fatos. Remotis enim arbitris, & audi-
ente nullo, blandiuntur secretò; & fœminis, quarum
clandestina consuetudine vsi sunt; & earum filiis, quo-
rum se patres esse libenter susurrant, conscientia præte-
ritæ voluptatis & successu fraudis delectati. At si verò pa-
lâm & præsentem populo, patres à spuriiis appellantur, e-
rubescunt, euntq̄; inficias, ac delirare vel iocari pueros
dicunt: præsertim si ipsi pueri deformes, aut fatui fue-
rint. Quemadmodum de Pane & Mercurio fabulatur
Lucianus. Quando enim DEVM, formosum cum primis
& eloquentem appellat patrem Satyrus, partim homo
partim caper, cornibus & vngulis repræsentans hircum,
deformitate odorisq̄; tœdio pœnitendum: illud respon-
sum reportauit à Mercurio *ἢ προσθημί, ἢ φιλοφρονῶ πατέρα δ'
ἕρα μὴ καλέσης με αἰθροντος ὃ τινός.* Patitur adiri prensariq̄; Deus
à deformi filio, & barbam sibi quoque velli, modò se
patrem non appellet præsentibus & audientibus arbi-
tris. Sic etiam illi Pontifices populo DEI præpositi, cum
dotem Ecclesiæ matris capiunt, cum fruuntur, cum sub-
ditorum opera exigunt, cum redditus annuos cogunt,
in locu-

35

in loculosq; secretò congerunt; benedicunt matri, & agnoscunt vtilis filios. Vt verò locupletiores facti fuerint, tædet eos atq; pudet nominis Paterni: dedignantur à sordida paupereq; plebecula parentes appellari, imò ne Sacerdotes quidem vocari patiuntur; vehementerq; peccabis & offendes; nisi Dominos, Clementissimos, & Celstutudines, & splendores, & fumos, & mera tonitrua post vnumquodque verbum crepabis. Talium Episcoporum, vt apud Te liberè filialiterq; loquar, plena sunt omnia. Sed Tu Reuerendissime Antistes, publicè claraq; voce inauguratus es, & Abbas noster solenniter acclamatus. Liberi Tui sumus, ex libera nati, patrimi & matrimi: Saræ posteri sumus non Agar: iam nos & priuatim filios voca: iam nos benignè paternèq; appella. Dabimus equidem operam, Pontifex optime & ABBAS, multa spiritus lenitate præstans; ne nomen Tuum Paternum dehonestemus, ne gratia & pietate Tua abutamur, & ne Te nostri vnquam tædeat pœniteatue: omnibus modis enitemur, vt filii sapientes lætificent patrem, & ne filii stulti & insipientes, contristent matrem. Contendemus imitari prudentiam; si nō Philosophorum, at certè serpentum, & simplicitatem columbarum, & prouidentiam formicarum. Tibi subiiciemur, Tibi obediemus, Te obseruabimus, Tibi auscultabimus, genibus tuis aduoluemur, Te veniam poscemus, in hac domo Dei, in hoc phrontisterio, ἐν τῷ ἀγῶνιστήριῳ τῆς πόλεως De quo Aristophanica illa rectè vereq; dici possunt: ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν φροντιστήριον

46
Verè enim hîc est schola, & curia, & conuentus anima-
rum sapientum, quæ mundum perosæ, cælum quærunt.
Te perpetuò venerabimur in hoc Cœnobio, in hac se-
de & fundo Sethæi quondam gloriosissimi Comitum, in
quo loco nunc est terra sancta, solum Deo consecratum,
fundus B^{mæ} Virgini matri Theotoco, & myriadi Sancto-
rum CHRISTI militum dedicatus, ager beatus & frugifer,
antiquus patrum & fratrum nostrorū altor, familię S. BE-
NEDICTI vetus hospitium. Sed libet istius clari, celebris
atq; vetusti Monasterii situm altiùs repetere: vt te Re-
uerendissime Antistes, in amorem loci tam sancti, & a-
mœni, ac religiosi alliciamus. Neq; laudabimus inanes
fumos, quemadmodum de Vlisse dicitur, qui Patriæ suæ
Ἰκαριῶν luculentiorẽ esse dixit igne alieno; sed ve-
ras & genuinas naturæ dotes istius loci breuiter attinge-
mus: quæ partim ad hominū vtilitatem; partim ad qui-
etem religionis; partim ad incolentium amœnitatem
pertinent. Quando quidem videmus & Beatissimum
Patrem Diuum Bernhardum, Monasterii sui Claraual-
lensis encomium dixisse, illiusq; Hypographen reli-
quisse ad posteros. Ita ergo Monasterii nostri Topo-
thesiam ordiemur.

Præterlabitur hunc de quo differimus locum, fluiuius
in tota Polonia celeberrimus, qui appellatur multis no-
minibus à populis circumiacentibus. A primis fontibus
suis appellatur ab albo colore; Biellawoda: quasi tu di-
cas, Albula; quod nomen antiquitùs impositum fuisse
Tyberi fluuio dicitur, vsq; ad tempora submersi in eo.

Εγ.
cogno-

97
cognominis; casusq; & fatum Principis pereuntis, occasio fuit nouæ æternæq; nomenclaturæ à Tito Liuiio: sic etiam noster amnis, à principio dictus est, & nunc etiam à plerisq; vocatur, & præsertim à Moscis Biellawoda; ab aqua candida: qualem ferè secum deferre solent amnes magni & violenti, propter obiecti vadi turbulentiam, & limum perpetuò canescentem & albicantem: de quo sic olim lusimus.

Non procul hinc, ruit indignatus Vistula pontem,

Aduena Sarmaticos exedit amnis agros.

Tandem vicina Germania imposuit nomen flumini cõuenientissimum, Weyffel. Germanos Poloni secuti sunt vocantq; Wisla, albedinis nomine perpetuò seruato. Weisenim Germanicè album significat, vel vt Frisii dicunt, Wis & Wissel. Hinc originem traxit, Vistula, & Istula. Dicitur etiam hoc flumen Vandalus, à nomine Wanda, vel potiùs Węda; quod hamum significat: eò, quòd illi forma seu gratia faciei fuerit, pro allecamento vel irritamento voluptatis, qua inescabantur sicut hamo pisces. Hic fluuius in finibus Silesiæ superioris ortus, per totam Poloniam Minorem, & per finitimos populos commodissimus fertur; horreorum quidem exhaustor & exportator annonæ; sed rei numariæ largus importator, & multarum Gentium altor. Alluit hoc loco Monasterium, propè illius hortos leniter & placidè fluens, & augens loci amœnitatem; pisculentus cum primis & optimis salmonibus abundans, qui marinis omnibus præferuntur: educat quoq; siluros ingentes (stu-

riones

riones vulgò dicuntur) plaustra magnitudine sua im-
 plentes, qui in acetariis asseruati, saporem acquirunt op-
 timum. Nauigia multa & crebra visuntur, quæ secundo
 flumine, remis; aduerso autem velis & ventis aguntur,
 & quæ iucundum deambulanti & meditati spectaculû
 præbent. Cæperat iam hic fluuius vehemenrer subruere
 agros adiacentes, & appropinquare Monasterio, mina-
 riq; muris eluuiem & voraginem certam: sed miserati-
 one Diuina, & auxiliari numine Beatę DEI Genitricis, in
 cuius tutela istud est oratorium; nec non intercessione
 Sancti Benedicti, aliò est auersus alueus, & ille vetus ac
 periculosus, impletur alluuiione leni, sensimq; deseritur:
 quod fieri cæpit velut auspiciis Tuis, eo sanè tempore,
 cùm Tu primùm ABBAS nolter declaratus ac renunciatus
 esses. Porrò in ripa fluminis est nemus, irriguum viridi
 quercu multaq; populo consitum, & quando per tem-
 pus licet, auium concentu lætissimum & salubri frondi-
 tum inumbratione gratum. Hoc inquam nemus, vel pot-
 tiùs hic sacer lucus, à parte septemtrionali Monasterium
 cohonestauit; iucundus humano prospectui locus, &
 amœnissimum visu quercetum; nisi graculorum, quorû
 ibi certo anni tempore magna vis nidulatur, densis agmi-
 nibus vocalissimoq; strepitu, personaret ac concrepa-
 ret. A Meridie & Occidente camporum est mira plani-
 cies, & magna copia læticiaq; segetum; & in pratis ma-
 gna graminis vbertas; & in syluis non irrita ferarum ve-
 natio; villarum prædiorumq; opportuna propinquitas.
 Oppidum aliquot stadiis à Monasterio distat: à quo &
 Mona-

29
Monasterio & Abbati nomen est. In quo sunt ciues agricolaë, iusti & simplices, rusticis operibus intenti; qui arando & pascendo victum quærunt: fœminæ tristes ac morosæ, pudiciciam seueritate facillè tuentes, & alienæ ab omnibus illecebris viragines: nihil ibi scitum, nihil elegans, nihil molle, voluptatis iramenta nulla: ita, vt religiosus homo præterire possit sine scandalo. Cœnobium ipsum, in secessu iucundo & quieto, prædoni pabulatori; militi, prorsus deuio & insueto. Conuentus in loco solo & incelebri, septus quæ syluis, quæ pomariis. Oratorium structura vetusta, partim lateritia, partim lapide quadrato. Patrona loci, B. Virgo Mater Maria: post hanc, alii præsidēs fani sunt; decies mille CHRISTI Milites & Martyres. Monachi viuunt sub legibus & instituto D. BENEDICTI, qui fuit ABBAS Montis CASSINI, vita & miraculis clarissimus. Conditor Cœnobii Setæus, in Regno Poloniaë vir suo seculo potens & Illustris: quem postea iuuerunt aliquot Duces & Reges; qui & opus inchoatum consummauerunt, & censum dotem; Ecclesiæ fecerunt auctiorem. Instaurator verò Monasterii, Mathias Riciuolensis, ABBAS, ortu quidem humili, vtpotè plebeius exigui; oppidi alumnus: sed spiritu generoso, nec non erga cultum Diuinum Zelo magno; cuius insignis pietatis multa sunt ad posteros monimenta. Iosephus Weresczinski Episcopus Kiiouiensis & Abbas Sieciehouiensis prædecessor tuus, quamuis Monasterii conditionem reddiderit multò deteriore, bona; eò pertinentia propemodū

40
omnia profus oneravit, obligavit, & vix non alienavit:
tamen vel in hoc solo dilaudatur à plerisq; quia rationē
iniit, qua gloria DEI, conditorumq; ac testatorum salu-
taris intentio, suo procedat ordine, ministeriumq; sa-
crum in Ecclesia illa non intersileat; utq; Monachi, ta-
met si non lautè, honestè tamē & non sordidè alerentur.
Et ni faceret, omnia desolatum ac dissipatum iri certū
erat. Nervus est rei Ecclesiasticæ, CONTINUATIO GLO-
RIÆ DEI; à qua omnibus, præsertim DEO dicatis nun-
quam cessandum est; ne quando dicatur sacerdoti præ-
sertim religioso, eoq; magis præfecto aliis. Heus tu.
Vbi fueras quando me laudabant astra matutina? Qua-
re non interfuisti Angelis & Archangelis, non cessanti-
bus clamare quotidie SANCTVS? Quare tacebas inter
illos; cum quibus, & tuas, & adstantium voces admitti
iubere deprecabaris DEVM? Quare cessabas inter eos qui
nunquam cessant, non canere tantū, sed tremere &
clamare, non semel atq; iterū, sed quotidie? Quare non
prædicasti nec laudasti eum, quem laudant non tantum
vulgus Angelorum (si modò in cœlo aliquid est vulgare)
sed Cherubim quoq; & Seraphim? Quem adorant
Dominationes, trepidant Potestates? Quare non annū-
cisti LAVDEM DOMINI de die in diem? Quare in te sub-
stitit cursus GLORIAE DEI, & non traditur per ma-
nus hominum de generatione in generationem? Qua-
re hæc non scribuntur in generatione altera, & popu-
lus qui creatur & creabitur, te cessatore diminuit ac di-
minuet cultum DEI? Quare laudationes DOMINI
non

non loquitur os tuum? Profectò, profectò Reuerendissime Antistes? inexcusabilis est intermissio Diuinæ laudis, inexcusabile silentium. Hæc autem detrimenta religionis, hoc læsæ Diuinæ Maiestatis crimen, hanc summam summi numinis iniuriam fieri committiq; necesse fuit in hoc oratorio, si denegarentur alimenta seruis DEI: si propter Prælati sumptus inanes, profus interiret patrimonium CHRISTI: si non suppeditaret huic Monachio corporiq; sacerdotū vnde viueret: si propter militiam & bellicas expeditione, quæ Prælato nostro cordi erant (quibus alioqui non est res alienior, à vita monastica) contabuissent fratres fame & frigore. Quæ si accidissent; quod tamen DEVS auferat; iam nunc in hisce locis, soli perstreperent graculi, dilapso sacerdotū choro. Sed hîc finem faciamus, vbi maximè concaluit oratio, quam Zelus domus DOMINI fortassis æquo prolixior fecit; & vereor quidem, ne turgidior, quàm religiosa modestia patiatur. Habes itaq; Reuerendissime ANTISTES, breuem descriptionem Monasterii TVI, cui TE Diuina Prouidentia præfecit. Habes situm illius & commoditatem. Habes statum eius, in quo fuit cum adhuc re incolumi floreret. Habes & eam qua nunc est, conditionem. Habes præterea huius Syræ vocis ABBA; id est, Nominis Paterni commendationem; in qua maior ferè pars nostræ orationis absumpta est. Ingredere ergò quod bonum, foelix atq; faustum sit, & præsentem loci fortunam æqui boniq; consule. Accingere & excita TE ad defendendam Ecclesiam DEI, & ad asserendum resti-

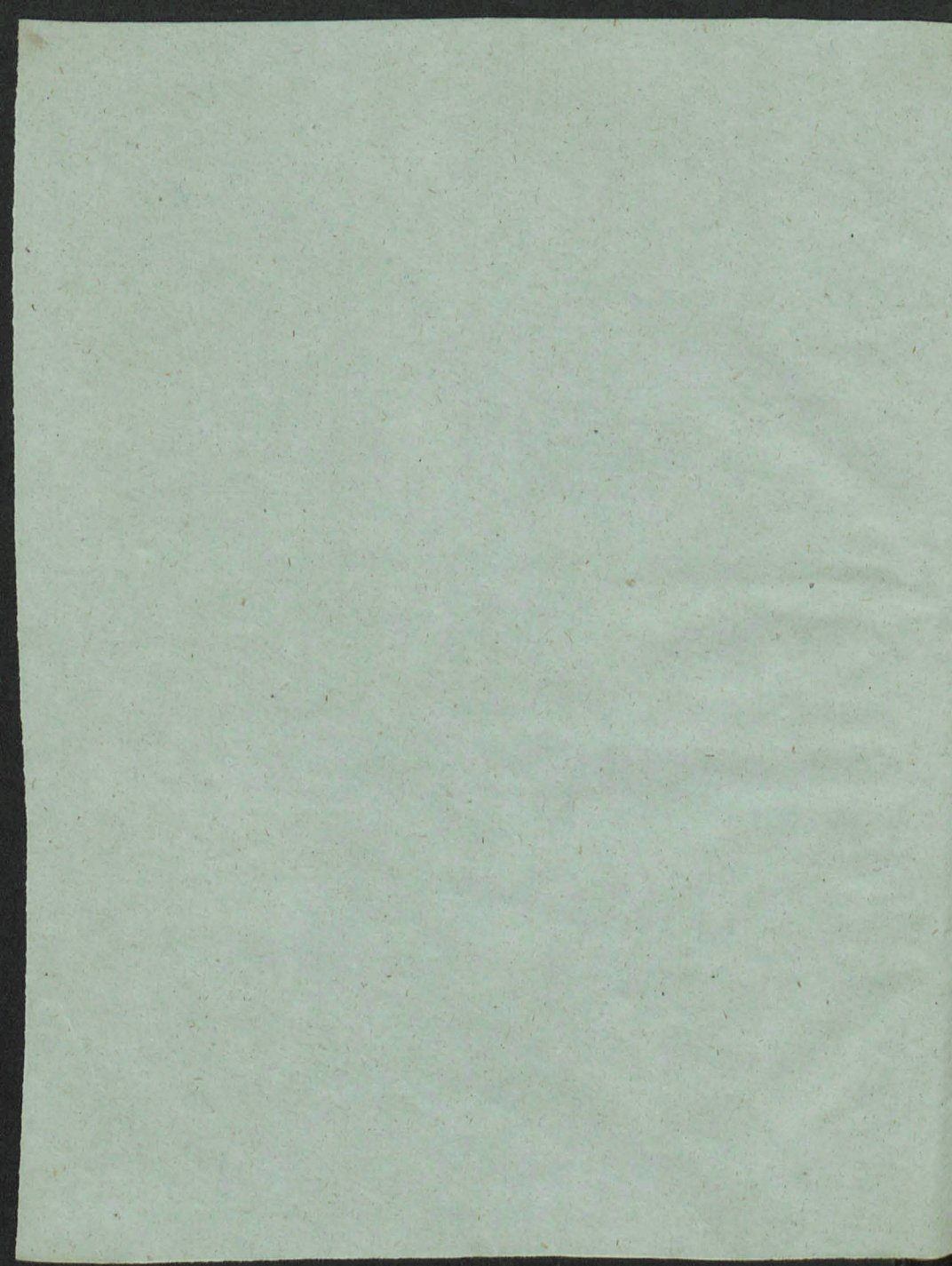
42
tuendumq; CHRISTO, & Sancto BENEDICTO suum
patrimonium. Vide quomodo posuerunt Sanctuarium
DOMINI in pomorum custodiam. Nihil est integrum
nihilq; liberum, nisi hortus iste quem vides, pomis py-
risq; confitus: omnia possedit mundus, omnia cesserunt
in vsum seculi. Veni ad liberandum nos: recupera hæ-
reditatem DOMINI: posside vineam DEI SABBAOTH:
vt aliqãdo rebus in integrum restitutis & ad pristinum
florem reuocatis, hîc respiremus: hîc habitemus: hîc
soli DEO vacemus & feriemur: hîc vitæ curriculum per-
agamus: hinc deniq; ad coronam percipiendam feli-
citer euolemus. TV nobis præsis, TV coërceas delin-
quentes, TV bonis frugiq; Monachis, in Spiritu sancto
blandiaris ac dicas. Venite filij audite me, timorem Do-
mini docebo vos. Et ad DEVM aliquando exclames.
Narrabo nomen tuum fratribus meis. Nosq; filii obe-
dientiæ, respondeamus. Loquere DOMINE, quia audi-
unt serui TVI. TV nobis præcipe quod bonum est,
in conspectu DOMINI. Cui soli, qui est Pater ac DOMI-
NVS Cœli & terræ: qui est Pater luminum: qui est Pa-
ter DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI: qui est PA-
TER NOSTER, cui dicimus: ABBA PATER;
sit laus, honor, & imperium, in
secula seculorum

AMEN.

9784

